

Han kalder Trump for en »fejlende fascist«. Men han er »langt mere end bare bekymret lige nu«

Er Donald Trump en fascist? De seneste begivenheder i Minnesota har gjort mere for at skærpe opmærksomheden på Trumps måde at udøve magt på end årtiers advarsler om gryende fascisme.

Af Anders Tornsø Jørgensen. Politiken d.10.februar 2026.

Ordet har hængt i luften, siden Trump dukkede op. Nu mener flere amerikanske iagttagere, at betegnelsen fascist er berettiget. Foto: Kevin Lamarque/Ritzau Scanpix

Først blev Renée Good skudt og dræbt. Kort efter Alex Pretti. Begge var amerikanske statsborgere. Begge deltog i protester – en rettighed, der er eksplicit beskyttet af USA's forfatning – mod de føderale immigrationsmyndigheders voldsomme fremfærd i storbyen Minneapolis.

»Vi så to mennesker, der blev henrettet midt på gaden, midt på dagen, på kamera. Og bagefter blev ofrene falsk stemplet som indenlandske terrorister«, siger Kevin Carroll over en Zoom-forbindelse fra sit advokatkontor.

Han har tilbragt over 30 år i den amerikanske hær, arbejdet i CIA og var i Donald Trumps første regering seniorrådgiver for stabschef John F. Kelly.

Vi så to mennesker, der blev henrettet midt på gaden, midt på dagen, på kameraKevin Carroll, rådgiver i den første Trump-regering

»Det stod klart fra begyndelsen, at Trump og folk omkring ham, som Stephen Miller, ønskede at fremprovokere krisesituationer, hvor de kunne misbruge statsmagten«, siger Kevin Carroll.

Stephen Miller, ofte omtalt som den mest indflydelsesrige og ideologisk kompromisløse figur i Trumps inderkreds, var med i den første regering og er i dag hovedarkitekten bag massedeportationspolitikken.

For Kevin Carroll fremstår begivenhederne i Minneapolis som en uhyggelig bekræftelse af det, han frygtede.

»Det er som at se Mussolinis sortskjorter eller Hitlers brunskjorter«, siger han.

Netop den udvikling advarede Carroll og en kreds af tidligere Trump-embedsmænd imod forud for præsidentvalget i 2024.

»Vi har på nært hold set, hvordan Donald Trump opererer, og hvad han er i stand til«, lød det i et fælles opråb.

Det var en støtteerklæring til John F. Kelly, der netop havde fremsat sin hidtil hårdeste offentlige kritik af den mand, han var stabschef for fra 2017 til 2019.

I et interview med The New York Times blev den tidligere stabschef spurgt, om Trump kunne betegnes som fascist. Han svarede ved at læse en definition op:

»Det er en yderst højreorienteret, autoritær, ultranationalistisk politisk ideologi og bevægelse, som er karakteriseret ved en diktatorisk leder, centraliseret autokrati, militarisme, undertrykkelse af opposition ved magt og en tro på et naturligt socialt hierarki«.

Hans konklusion var utvetydig:

»Så han falder helt klart ind under den generelle definition af fascist«.

Det syn deler John Bolton ikke. Ifølge Bolton, som var national sikkerhedsrådgiver for Donald Trump i hans første embedsperiode, mangler Trump enhver egentlig ideologi.

»Trump står for Trump. Punktum«.

Samtidig advarer Bolton mod at kalde Trump en fascist, selv om »han gør mange ting, der er meget skadelige, forfatningsstridige og fuldstændig upassende«.

Når Trump kaldes fascist, risikerer det, mener han, at fremmedgøre republikanere, som godt kan se, at Trump handler forkert, men som ikke bryder sig om at høre ham kritiseret i et sprog, de oplever som dæmoniserende.

F-ordet

Siden Donald Trump i 2015 lancerede sit præsidentkandidatur er han gentagne gange blevet beskyldt for at være fascist – både fra venstre og fra højre, herunder af den neokonservative analytiker Robert Kagan i essayet [»Sådan kommer fascismen til USA«](#).

I begyndelsen manede den amerikanske fascismehistoriker Robert Paxton til forsigtighed. Trods åbenlyse ligheder mellem Trump og Benito Mussolini advarede han i en klumme mod at bruge [»den mest giftige af alle politiske etiketter«](#).

Men efter stormløbet på Kongressen 6. januar 2021 trak han i land. Nu var betegnelsen, konkluderede Paxton, [»ikke blot acceptabel, men nødvendig«](#).

Netop 6. januar satte et varigt aftryk på Trumps radikaliserings, mener Kevin Carroll:

»Den vigtigste lære, Trump drog af 6. januar er, at han slap af sted med det. Og han vil gøre noget lignende igen. Midtvejsvalgene kan blive den næste prøve på, hvor langt han er villig til at gå. Jeg kan sagtens forestille mig, at han vil bruge vold for at forsøge at blive siddende ved magten efter 2028«.

Trump er fascist – men USA er det ikke

I årevis tøvede Jonathan Rauch med at kalde Donald Trump for fascist.

Han er mangeårig journalist, forfatter til en lang række bøger og artikler om amerikansk politik og kultur og senioranalytiker ved den amerikanske tænketank Brookings Institution.

For nylig trak han en streg i sandet med artiklen [»Ja, det er fascisme«](#) i tidsskriftet The Atlantic. Her opstiller Rauch 18 forhold, der tilsammen får ham til at konkludere, at Trump i dag kan betegnes som fascist.

»Det nåede et vendepunkt, hvor det næsten begyndte at føles perverst ikke at kalde ham fascist«, siger han.

Samtidig understreger han, at der ikke er tale om en gentagelse af den fascisme, der opblomstrede i mellemkrigstidens Europa:

»Vi ser etableringen af amerikansk fascisme i det 21. århundrede i realtid – noget nyt, bygget på gamle principper«.

Ifølge Jonathan Rauch er ICE i praksis blevet en national, paramilitær politistyrke med et budget, der kun overgås af militæruddgifterne i 15 lande verden over. Foto: Seth Herald/Ritzau Scanpix

Rauch peger blandt andet på Trumps eksplicitte trusler om territorial ekspansion og på det, han betegner som en »dobbelt stat«: en parallelt organiseret, paramilitær magtstruktur forankret i de føderale immigrationsmyndigheder ICE, som i praksis kun står til ansvar for præsidentembedet og nyder vidtgående straffrihed i sin magtanvendelse – også over for amerikanske statsborgere.

De seneste meldinger peger dog på en mere afdæmpet linje fra Det Hvide Hus efter urolighederne i Minneapolis. Omkring en fjerdedel af immigrationsagenterne i storbyen er blevet trukket tilbage.

Men Jonathan Rauch mener, at der er tale om taktiske justeringer snarere end et egentligt kursskifte.

»Det fungerer sandsynligvis sådan, at de tester og sonderer, og hvis de møder modstand ét sted, trækker de sig taktisk tilbage dér – for så at rykke frem et andet sted«.

For som han peger på, fortsætter Trump offensiven på andre fronter.

Præsidenten presser Harvard University for en milliard dollar og har erklæret, at han vil lade den føderale stat overtage styringen af valgafviklingen i en række delstater forud for midtvejsvalget – et markant brud med [den amerikanske forfatning](#), som placerer ansvaret for valg hos delstaterne.

Alligevel fastholder Rauch et afgørende forbehold: USA er ikke et fascistisk land.

»Vi har en fascistisk leder og en fascistisk bevægelse, men vi har ikke en fascistisk stat eller et fascistisk samfund«, siger han og peger på domstolenes og mediernes fortsatte uafhængighed samt den voksende utilfredshed blandt amerikanerne med Trump.

Vi har en fascistisk leder og en fascistisk bevægelse, men vi har ikke en fascistisk stat eller et fascistisk samfund
Jonathan Rauch, seniorforsker, Brookings Institution

I modsætning til 1930'ernes europæiske diktatorer kalder Rauch Trump for en »fejlende fascist«. Men fejlslagen er ikke det samme som ufarlig.

»Jeg er langt mere end bare bekymret lige nu«, siger Rauch.

»Vi har en fascist, der leder den udøvende magt i USA – og som i øvrigt truer Danmark med krig for at stjæle Grønland«.

For nylig blev Rauch mindet om et interview, Trump gav til [Playboy i 1990](#). Her hyldede han Kinas brutale nedkæmpelse af demonstranterne på Den Himmelske Freds Plads: »Det viser styrkens magt. Vores land bliver lige nu opfattet som svagt«, sagde Trump dengang.

»Set fremadrettet forventede jeg ikke, at Trump ville udvikle sig til en fuldblods fascist«, siger Rauch.

»Set bagud – når jeg ser på ting som det, han sagde i 1990 – kan jeg nu se, at frøene var der«.

Trumps fascistiske tegn

Jonathan Rauch opstiller 18 kendetegn i sin artikel. Her er nogle af dem:

Dehumanisering: Trump fremstiller politiske modstandere og minoriteter som eksistentielle trusler og bruger et sprog, der fratager dem menneskelig værdi og dermed legitimerer hårdere magtanvendelse.

Underminering af valg: Trump sætter systematisk spørgsmålstegn ved valgresultaters legitimitet.

Angreb på medierne: Trump har udpeget pressen som folkets fjende og brugt statslige og juridiske redskaber til at intimidere og straffe medier.

Hvid og kristen nationalisme: Trump signalerer en længsel efter et mere hvidt og kristent Amerika.

Lederdyrkelse: Trump har siden 2016 bevidst opbygget en personkult, hvor han fremstiller sig selv som ufejlbarlig og hævet over forfatning og institutioner, og gør sin egen vilje og moral til den eneste grænse for magtudøvelsen.

Alternative fakta: Trump har siden sin første embedsperiode gjort løgne og fordrejninger af virkeligheden til et gennemgående træk i sin magtudøvelse og dermed svækket forestillingen om en fælles, objektiv virkelighed.